

УДК 347.957

С. Ю. ЯКОВЛЕВ,

здобувач

Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

КАСАЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ І УХВАЛ ПРОКУРОРОМ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Досліджено сутність процесуальної функції прокурора як суб'єкта касаційного оскарження, участь якого сприяє встановленню істини у справі та захисту порушених прав і охоронюваних законом інтересів. Розглянуто важливі питання порядку реалізації прав прокурора на касаційне оскарження судових рішень.

Касація – спосіб оскарження судових рішень, які набрали законної сили, щодо порушення або неправильного застосування норм матеріального чи процесуального права, тобто недодержання правил судочинства [1, с. 884–888; 2, с. 80–94; 3, с. 111–116]. Конституцією України (п. 8 ст. 129) до основних засад судочинства віднесено забезпечення касаційного оскарження рішення суду, крім випадків, встановлених законом.

Із функціонуванням інституту касаційного перегляду рішень суду сполученими є інші інститути цивільного процесуального права, зокрема інститут представництва прокурора в суді. Конституція України визначила функції прокуратури у судочинстві, які зводяться до представництва інтересів громадянина або держави в суді (п. 2 ст. 121).

Прокурорське представництво, таким чином, є офіційним, конституційним, оскільки воно ґрунтується безпосередньо на Конституції України. Відмінність представництва прокурора від інших видів представництва в суді теоретично можна обґрунтувати тим, що, поперше, представництво прокурора має значення самостійної функції прокуратури; по-друге, таке представництво здійснює особливий орган, який не має особистого інтересу, завжди і всюди є охоронцем закону, виступає від імені держави на користь та в інтересах громадянина, держави, суспільства. На цих підставах представництво прокурора у суді визначається як самостійний інститут цивільного процесуального права [4, с. 28–32; 5, с. 26–33].

Згідно зі ст. 324 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК) право на подання касаційної скарги мають сторони у справі, а також особи, яких не було залучено до участі у справі, якщо відповідно суд прийняв рішення, що стосується їх прав та обов'язків. Крім того, право касаційного оскарження має і прокурор (ст. 36-1 Закону України «Про прокуратуру»).

Отже, прокурор є, так би мовити, факультативним суб'єктом касаційного оскарження рішень судів загальної юрисдикції. Він може подати касаційну скаргу на рішення суду, що набрало законної сили, у разі наявності для цього підстав. У постанові Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику розгляду цивільних справ у касаційному порядку» від 14 червня 2012 р. № 10 зазначається, що прокурор може ініціювати перегляд судових рішень у касаційному порядку лише у випадках порушення або неправильного застосування судами норм матеріального чи процесуального права [6].

Питання про прокурора як суб'єкта касаційного оскарження має важливе значення. Саме завдяки діяльності прокурора може виникнути касаційне провадження щодо перевірки законності судового рішення. Здійснення прокурором у суді касаційної інстанції представництва інтересів громадянина або держави – одна з найважливіших гарантій захисту прав та свобод громадян і законних державних інтересів. Представляючи в суді касаційної інстанції інтереси громадян або держави, прокурор реалізує конституційне положення, закріплене в статтях 3 і 13 Конституції України, відповідно до яких держава зобов'язана забезпечувати захист прав і свобод громадян, а також усіх суб'єктів права власності та господарювання.

Прокурор як суб'єкт права касаційного оскарження – самостійний суб'єкт цивільного процесу, участь якого сприяє встановленню істини у справі та захисту порушених прав і охоронюваних законом інтересів. Також прокурор як суб'єкт права касаційного оскарження виступає особою, що сприяє ефективності касаційного перегляду справи.

На думку М. Руденка, ініціювання прокурором перегляду судових рішень у касаційному

порядку є окремою формою представництва ним інтересів держави або громадянина в суді [7, с. 150]. Як відомо, стосовно важливості представницької функції прокуратури Конституційний Суд України у своєму рішенні у справі від 8 квітня 1999 р. № 1-/99 підкреслив, що під представництвом прокуратурою України інтересів громадянина або держави в суді, виходячи зі змісту п. 2 ст. 121 Конституції України, необхідно розуміти правовідносини, в яких прокурор, реалізуючи окреслені Конституцією та законами України повноваження, забезпечує в суді процесуальні дії, спрямовані на захист інтересів громадянина й держави. Ці дії включають у себе подання прокурором до суду позовної заяви, його участь у розгляді справи за цією заявою, а також у розгляді судом будь-якої іншої справи, порушеної за ініціативою прокурора, якщо це необхідно для захисту інтересів громадянина або держави [8]. Чинний Закон України «Про прокуратуру» (ст. 36-1) чітко, однозначно й цілком відповідно до ст. 121 Конституції України встановлює, що прокурор самостійно визначає підстави для представництва в суді, форму його здійснення на будь-якій стадії судочинства, у тому числі шляхом внесення касаційної скарги на судові рішення. Наведені положення підтверджено вищезазначеним рішенням Конституційного Суду України.

Виходячи з положень ч. 2 ст. 45 і ст. 324 ЦПК, прокурор незалежно від того, чи брав він участь у справі, має право подавати касаційні скарги відповідно на рішення або ухвали нижестоящих інстанцій на підставах їх незаконності. Отже, вступ прокурора в процес у справі можливий із власної ініціативи і на вимогу закону. Вступ у процес за власною ініціативою має факультативний характер, за вимогою закону – обов'язковий. Від характеру волевиявлення прокурора на участь у цивільному процесі у справі – способу вступу в процес визначається вид такої участі – факультативна участь (необов'язкова) й імперативна участь (обов'язкова). Обов'язкова участь прокурора в цивільному процесі на вимогу закону в цілому має обмежений характер. Такий обов'язок, наприклад, передбачено при розгляді справ щодо надання психіатричної допомоги в примусовому порядку (ст. 22 Закону України «Про психіатричну допомогу»), про відшкодування збитків, заподіяних злочином (ст. 33 Закону України «Про прокуратуру»). Участь прокурора в цивільному процесі є також обов'язковою у справах, порушених ним за позовами й заявами (ст. 36-1 Закону України «Про прокуратуру»).

Судова практика демонструє позитивні приклади участі прокурора в розгляді цивільних справ. Так, ухвалою суду касаційної інстанції задоволено касаційна скарга прокурора у справі Ф., скасовано ухвалу апеляційного суду Івано-Франківської області, та зазначено, що суд першої інстанції обґрунтовано виходив із наявності підстав для визначення Ф. недієздатною, оскільки від вирішення питання щодо дієздатності громадянина залежить можливість його участі у вирішенні інших цивільних справ, а тому такі заяви підлягають розглядові окремо від інших вимог у порядку окремого провадження. Скасувавши законне й обґрунтоване рішення суду першої інстанції, апеляційний суд порушив норми процесуального закону, у зв'язку з чим ухвала апеляційного суду підлягає скасуванню на підставі ст. 339 ЦПК.

У юридичній літературі існує низка спірних питань, пов'язаних із застосуванням нормативного положення про підстави участі прокурора в суді касаційної інстанції. Так, на думку В. Стефанюка, доцільно позбавити прокурора права подавати касації у справах, ініційованих іншими особами [9, с. 17]. Уважаємо, що в даному випадку з пропозицією вищевказаного автора варто погодитися. Принцип стримування і противаг має застосовуватись і у відносинах судової влади та прокуратури. З одного боку, суди у визначених законом випадках повинні контролювати законність рішень і дій прокурорів, з іншого – за прокурорами має бути збережено право офіційної критики рішень та ухвал нижестоящих судових інстанцій, на яку повинні у встановленому порядку і у встановлені строки реагувати вищі судові інстанції. Не випадково В. Комаров указує, що централізація прокурорської системи дає можливість довести вирішення найпринциповіших питань касаційного оскарження до найвищих судових установ держави. Система, у тому числі й судова, де існує лише внутрішній контроль і відсутні будь-які форми зовнішнього впливу, пов'язані з критикою рішень та дій посадових осіб, приречена на численні порушення законності, які часто приховуються з міркувань корпоративної солідарності [10, с. 88, 89]. Тому вжиття прокурором заходів щодо запобігання порушенням законності та їх усунення при здійсненні цивільного судочинства слід розглядати як реалізацію нею представницької функції в широкому розумінні цього слова, адже додержання законів у судовій діяльності, безумовно, є предметом державного інтересу, інтересів суспільства і окремих громадян, які

хочуть бачити в незалежному суді захисника своїх прав і мати гарантії недопущення суддівських помилок.

Згідно зі ст. 37 Закону України «Про прокуратуру» право подання касаційної скарги на рішення та ухвали судів надається прокурору і заступнику прокурора в межах їх компетенції, незалежно від їх участі в розгляді справи в суді першої інстанції. Помічники прокурора, прокурори управлінь і відділів можуть вносити касаційні скарги тільки зі справ, у розгляді яких вони брали участь. Отже, з огляду на це нормативне положення в касаційній інстанції немає правових підстав для повернення касаційного подання лише тому, що прокурор не звертався з позовною заявою у даній справі.

Право прокурора на касацію, на нашу думку, в майбутньому потрібно обмежити лише тими справами, у провадженні яких брав участь він або інші державні органи, а також коли рішення суду нищестоящих інстанцій порушує інтереси держави чи громадянина, які не спроможні самі їх захистити.

У зв'язку з наданням прокуророві права вимагати перегляду судових рішень незалежно від участі у справі виникає питання: у всіх цивільно-правових спорах прокурору належить таке право чи лише у випадку, коли ухваленим судовим рішенням порушуються права громадян та інтереси держави, охоронювані законом. На нашу думку, правильним є другий варіант. При реалізації права касаційного оскарження судового рішення прокурор повинен обґрунтувати, у чому в даній справі полягає порушення прав громадян чи інтересів держави. За відсутності такого обґрунтування суд має відмовити у прийнятті скарги.

Слід відзначити, що в російській науці цивільного процесуального права зазнає критики положення закону про підстави участі прокурора в цивільному процесі. Зокрема В. Аргунов указує, що перелік справ, щодо яких прокурор зобов'язаний порушити цивільну справу, тільки звужує ініціативу прокурора. Порушення справи в суді за наявності такого обов'язку означає для прокурора необхідність домагатися задоволення такого позову, що може призвести до негативних наслідків. На цій підставі пропонується виключити норми, які передбачають обов'язкову участь прокурора [11, с. 91]. У цивільному процесі ФРН (статті 542–566 ЦПК ФРН) обов'язкова участь прокурора обмежена окремими справами і його процесуальне правове становище визначається стороною – позивачем у справі [12]. У цивільному судо-

чинстві Франції (статті 973–1031-7 ЦПК Франції) участь прокурора є обов'язковою в процесуальних формах порушення окремих цивільних справ та передбачає пред'явлення позовів від імені держави і вступ у процес для дачі висновку у справах. У цілому ж західноєвропейське цивільне процесуальне законодавство визначило обмежену модель участі прокурора в касаційній інстанції, у якій превалює приватний інтерес сторін на протигагу державним інтересам. Ми вважаємо, що право прокурора на участь у цивільному судочинстві все-таки впливає із закону, але при цьому воно не повинно мати характеру прямої заборони або дозволу.

Окремим науково-практичним питанням є питання про об'єкт касаційного оскарження прокурором. У касаційному порядку можуть бути оскаржені лише рішення та ухвали, постановлені судом першої інстанції, які вже розглядалися в апеляційній інстанції, або ж рішення і ухвали апеляційних судів. З огляду на те, що рішення та ухвали, постановлені судами апеляційної інстанції, набувають чинності негайно після оголошення, предметом касаційного розгляду можуть бути тільки ті з них, що вже набрали законної сили (відмічаємо, що в апеляційному порядку, навпаки, можна оскаржити лише рішення, які ще не набули чинності). Отже, у касаційному порядку можуть бути переглянуті рішення (ухвали) суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку.

За ст. 324 ЦПК об'єктами касаційного оскарження можуть бути рішення й ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також рішення і ухвали апеляційного суду. Крім того, ухвали суду першої інстанції після їх перегляду в апеляційному порядку, а також постановлені за результатами їх перегляду ухвали апеляційного суду можуть бути оскаржені в касаційному порядку, якщо вони перешкоджають подальшому провадженню у справі. За чинним ЦПК ухвали суду першої інстанції, розглянуті в апеляційному суді та прийняті за результатами їх перегляду ухвали апеляційного суду, допускаються до касаційного оскарження не у всіх випадках, а лише коли це не дає можливості продовжувати провадження у справі. Це логічно, адже інші ухвали, які не перешкоджають подальшому провадженню у справі, можуть бути розглянуті в межах касаційного оскарження рішень суду першої інстанції, розглянутих апеляційною інстанцією, та рішень (ухвал) апеляційного суду.

У судовій практиці на неправосудні ухвали апеляційних судів нерідко подаються касаційні

скарги прокурора. Так, скасовуючи ухвалу апеляційного суду Автономної Республіки Крим, суд касаційної інстанції вказав: «Відмовляючи у поновленні строку на апеляційне оскарження рішення суду першої інстанції апеляційний суд виходив з того, що представник виконкому Сакської міської ради, в інтересах якого прокурор подав апеляційну скаргу, був присутній в судовому засіданні при оголошенні рішення суду. Проте, у встановлений законом строк виконком Сакської міської ради апеляційну скаргу на рішення суду не подав і до прокуратури для захисту його інтересів на стадії апеляційного оскарження рішення своєчасно не звернувся. Будь-яких поважних причин пропущення виконкомом Сакської міської ради строку на апеляційне оскарження, в інтересах якого діє прокурор, в заяві не приведено. Проте з такими висновками апеляційного суду погодитись не можна. У своїх касаційних скаргах прокурори посилаються на те, що підставою для представництва в суді інтересів держави є наявність порушень або загрози порушень економічних політичних або інших державних інтересів внаслідок протиправних дій (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб. Прокуратура не приймала участі в справі в суді першої інстанції й копію рішення Сакського міськрайонного суду Автономної Республіки Крим отримала набагато пізніше, що підтверджується супровідним листом виконавчого комітету Сакської міської ради. Прокуратура може здійснювати представництво на будь-якій стадії цивільного процесу й має процесуальні права й обов'язки особи, в інтересах якої вона діє, за винятком права укладати мирову угоду. Відповідно до ст. 37 Закону України «Про прокуратуру» право внесення касаційної скарги на рішення та ухвали судів надається прокурору і заступнику прокурора в межах їх компетенції, незалежно від їх участі в розгляді справи в суді першої інстанції» [13].

Як суб'єкт касаційного оскарження прокурор має реалізовувати право на касацію в певному порядку, тобто якщо прокурор має право на подання касаційної скарги, то при його реалізації повинні бути дотримані певні умови, які в теорії цивільного процесу називаються умовами реалізації права на подання касаційної скарги. Їх наявність також перевіряється судом касаційної інстанції при прийнятті касаційної скарги. Відповідно до закону такими умовами є: дотримання строку на подання касаційної скарги; подання касаційної скарги до суду касаційної інстанції; відповідність касаційної

скарги вимогам, що ставляться до неї (статті 325, 326, 327 ЦПК).

Статтею 325 ЦПК передбачено, що касаційна скарга може бути подана протягом 20-ти днів з дня набрання законної сили рішенням (ухвалою) апеляційного суду. Даний строк є свого роду інструментом впливу на суб'єкта права касаційного оскарження у справі і більшою мірою стимулює використання ним усіх процесуальних засобів захисту своїх прав і законних інтересів. У разі пропуску строку на касаційне оскарження з причин, визнаних судом поважними, суд за заявою прокурора може поновити цей строк.

Касаційна скарга подається безпосередньо до Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (ст. 327 ЦПК). У даній нормі закладено ідею про те, що участь у справі суб'єкта касаційного оскарження здійснюється даним суб'єктом цивільного процесу шляхом реалізації свого права на подачу касаційної скарги. Подання скарги безпосередньо в касаційну інстанцію є обґрунтованою, оскільки в цьому випадку буде дотримана не тільки встановлена законом процедура здійснення зазначеної процесуальної дії, а й можливість здійснення касаційним судом, комплексу підготовчих процесуальних дій, які передують розгляду справи в суді касаційної інстанції.

У цивільному процесі, який ґрунтується на засадах змагальності й диспозитивності, набуває особливого значення форма та зміст касаційної скарги, оскільки саме в межах зазначеного процесуального документа суд касаційної інстанції перевірятиме правильність застосування судом першої чи апеляційної інстанції норм матеріального або процесуального права (ст. 326 ЦПК). Передусім касаційна скарга прокурора має відповідати вимогам закону – таким, як письмова форма та обов'язкові реквізити, передбачені ст. 326 ЦПК України. Вона повинна подаватися в письмовій формі і містити в собі: найменування суду, до якого подається скарга; ім'я (найменування) особи, яка подає скаргу; її місце проживання або місцезнаходження; ім'я (найменування) осіб, які беруть участь у справі, їх місце проживання або місцезнаходження; рішення (ухвала), що оскаржується; в чому полягає неправильне застосування судом норм матеріального чи порушення норм процесуального права; клопотання особи, яка подає скаргу; перелік письмових матеріалів, що додаються до скарги. У судовій практиці недотримання порядку касаційного оскарження

прокурором призводить до відхилення касаційної скарги. Так, судом касаційної інстанції було відмовлено заступнику прокурора Івано-Франківської області у відкритті касаційного провадження в справі за позовом прокурора Рожнятівського району, що діє в інтересах Брошнів-Осадської селищної ради до ОСОБА_2 про визнання державного акту на право власності на земельну ділянку незаконним. Суд касаційної інстанції підкреслив в ухвалі, що «із матеріалів касаційної скарги, оскаржуваних ухвал вбачається, що скарга є необґрунтованою і наведені в ній доводи не дають підстав для висновків щодо незаконності та неправильності зазначених ухвал судів першої та апеляційної інстанцій. Тому висновки наведені прокурором в касаційній скарзі є помилковими і такими, що суперечать чинному законодавству» [14].

Відповідно до ч. 5 ст. 326 ЦПК касаційна скарга подається з копіями за числом осіб, що брали участь у справі. Представляється, що, крім загальних реквізитів, властивим процесуальним документам подібного типу, касаційна скарга прокурора повинна містити обґрунтування з посиланням на конкретний закон і вказівкою, у чому саме полягає порушення або неправильне його застосування і як це вплинуло на сутність оскаржуваного рішення або ухвали; допускається визначення касатором меж касаційного оскарження. Вимоги щодо форми і змісту касаційної скарги, мають юридичне значення; їх недотримання тягне за собою настання процесуальних наслідків. Якщо дані процесуальні документи подаються з порушенням вимог закону, суддя зобов'язаний залишити їх без руху і надати строк для виправлення недоліків; у випадку, якщо особа, яка подала скаргу у встановлений термін, виконає вимоги суду, зазначені в ухвалі про залишення скарги, без руху, тоді скарга вважається поданою в день її первісної подачі до суду [15, с. 346, 347]. Таким чином, у випадку недотримання належної форми і змісту касаційної скарги, суддя за правилами статей 121, 328 ЦПК повинен залишити скаргу без руху, надавши суб'єкту права касаційного оскарження строк для виправлення його недоліків. Якщо ж суб'єкт права на касаційне оскарження виправив відповідні недоліки касаційної скарги у встановлений строк, то суддя повинен прийняти її до розгляду.

Певні положення порядку касаційного оскарження регламентуються наказами Генп-

рокурора України. В узагальненнях, надісланих обласними прокуратурами до Генеральної прокуратури України, касаційних скарг у цивільних справах за позовами інших осіб встановлено, що інколи зазначені документи оформляються неповно, вносяться прокурорами міст, районів та прирівняними до них прокурорами, їх заступниками з перевищенням повноважень та з порушенням правил територіальності [16]. Тому з метою вдосконалення якості документів прокурорського реагування на порушення законності в цивільних справах, розглянутих за позовами інших осіб, та встановлення єдиного порядку щодо їх направлення видаються окремі вказівки Генеральної прокуратури України (наприклад наказ Генеральної прокуратури України «Про організацію представництва прокурором в суді інтересів громадянина або держави та їх захисту при виконанні судових рішень» від 29 листопада 2006 р. № бгн [17]).

З точки зору організації й тактики процесуальної діяльності, прокурор, який бере участь у суді касаційної інстанції, повинен ретельно готуватися до судових засідань, під час перегляду цивільної справи ефективно застосовувати надані йому процесуальні права, у разі необхідності заявляти перед судом клопотання, зокрема про винесення окремих ухвал.

Важливою складовою організації роботи прокурора з питань ініціювання перегляду судових рішень у касаційному порядку також є належне ведення первинного обліку цієї діяльності. Книга первинного обліку роботи прокурора про результати розгляду судом касаційних скарг у цивільних справах розроблена відповідно до Інструкції про порядок ведення первинного обліку роботи прокурора, затвердженої наказом Генерального прокурора України «Про затвердження і введення в дію Інструкції про порядок ведення первинного обліку роботи прокурора та форм такого обліку» від 31 березня 2005 р. № 20 [16]. Зокрема, відомості про задоволені або відхилені касаційні скарги заповнює прокурор, який брав участь у розгляді їх судом. Дані первинного обліку про результати роботи прокурора, пов'язаної з підтриманням касаційної скарги у суді, є базою для складання ним статистичного звіту: про участь прокурора у розгляді справ судом касаційної інстанції; про результати ініціювання перегляду судових рішень у касаційному порядку.

Список використаної літератури

1. Курс цивільного процесу / [В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін.] ; за ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – 1352 с.

2. Комаров В. В. Цивільне процесуальне законодавство у динаміці розвитку та практиці Верховного Суду України : монографія / В. В. Комаров. – Х. : Право, 2012. – 624 с.
3. Тимошенко О. А. Право касаційного оскарження та порядок його реалізації в цивільному судочинстві України / О. А. Тимошенко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2011. – № 12. – С. 111–116.
4. Дунас Т. О. Прокурор у цивільному процесі України: сутність, завдання, повноваження : навч. та наук.-практ. посіб. / Т. О. Дунас, М. В. Руденко. – Х. : Харків юрид., 2006. – 340 с.
5. Руденко М. Новий судоустрій України та процесуальні повноваження прокурора (у відповідних судових процедурах) / М. Руденко // Вісник прокуратури. – 2010. – № 11. – С. 26–33.
6. Постанови за 2012 рік [Електронний ресурс] / Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/postanovi_za_2012_rik.html.
7. Руденко М. В. Прокурор у господарському судочинстві : навч.-метод. посіб. / М. В. Руденко. – К. : Ін Юре, 2003. – 418 с.
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями Вищого арбітражного суду України та Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 2 Арбітражного процесуального кодексу України (справа про представництво прокуратурою України інтересів держави в арбітражному суді) від 8 квіт. 1999 р. № 3-рп/99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v003p710-99&p=1275554056631536>.
9. Стефанюк В. С. Запровадження адміністративних судів у рамках судово-правової реформи в Україні / В. С. Стефанюк // Судова реформа в Україні: проблеми і перспективи : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 18–19 квіт. 2002 р.). – К. ; Х. : Юрінком Інтер, 2002. – С. 12–18.
10. Проблемы науки гражданского процессуального права / [В. В. Комаров, В. А. Бигун, В. В. Баранкова] ; под ред. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2002. – 440 с.
11. Аргунов В. Н. Участие прокурора в гражданском процессе : монография / В. Н. Аргунов. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1991. – 136 с.
12. Zivilprozessordnung [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gesetze-im-internet.de/zpo>.
13. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 20 квітня 2011 р. [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/15134523>.
14. Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 20 травня 2011 р. [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/16056443>.
15. Довідник прокурора: законодавчі та відомчі акти з питань прокурорської діяльності / за ред. І. В. Дріжчаного. – К. : Воля, 2003. – 448 с.
16. Code de procédure civile [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?dateTexte=20120719&cidTexte=LEGITEXT000006070716&fastReqId=1305753201&fastPos=1&oldAction=rechCodeArticle>.
17. Галузеві накази Генерального прокурора України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/gl.html?_m=publications&_t=rec&id=94102.

Надійшла до редколегії 19.07.2012

ЯКОВЛЕВ С. Ю. КАССАЦИОННОЕ ОБЖАЛОВАНИЕ СУДЕБНЫХ РЕШЕНИЙ И ПОСТАНОВЛЕНИЙ ПРОКУРОРОМ В ГРАЖДАНСКОМ СУДОПРОИЗВОДСТВЕ

Исследована сущность процессуальной функции прокурора как субъекта кассационного обжалования, участие которого способствует установлению истины по делу и защите нарушенных прав и охраняемых законом интересов. Рассмотрены важные вопросы порядка реализации прав прокурора на кассационное обжалование судебных решений.

YAKOVLEV S. THE CASSATION APPEAL OF JUDICIAL DECISIONS AND RESOLUTIONS BY THE PROSECUTOR IN CIVIL LEGAL PROCEEDINGS

The essence of procedural function of the prosecutor as a subject of the cassation appeal which participation promotes truth establishment on business and protection of the violated rights and interests protected by the law is researched. Important issues of an order of realization of the rights of the prosecutor on the cassation appeal of judgments are considered.